



L'Índex de Qualitat del Treball de Catalunya.
Evolució 2006-2016.

Juliol 2017



UNIÓ GENERAL DE TREBALLADORS
DE CATALUNYA

L'Índex de Qualitat del Treball de Catalunya (IQTC)

L'Índex de Qualitat del Treball de Catalunya (IQTC) es fonamenta en una sèrie d'indicadors, concretament trenta, que tenen la intenció de mesurar la qualitat del treball de Catalunya fent referència a quatre dimensions: accés i manteniment al mercat de treball, condicions laborals, protecció social de la desocupació i bretxa de gènere.

Amb la creació d'aquest índex, l'IQTC, la UGT de Catalunya pretenem aproximar-nos a un qüestió complexa però de gran interès i preocupació per a nosaltres, com és la qualitat del treball que es crea a Catalunya, i analitzar com ha anat evolucionant en els darrers anys.

Així, amb l'IQTC la UGT de Catalunya vol copsar la realitat sobre la situació del mercat de treball de Catalunya i poder fer un seguiment sobre l'avenç o retrocés en la millora de la qualitat del mercat de treball. Per a fer-ho, s'ha estudiat com ha evolucionat aquest indicador en el període 2006-2016 i s'ha determinat la posició de l'índex per a cada any.

Hem optat per la creació d'un índex sintètic ordinal basat en 30 indicadors agrupats en quatre dimensions, a les que els hem assignat un valor en una escala de 0 a 10, de pitjor a millor valor. I a cada indicador se l'ha donat un pes, la suma dels pesos de tots els indicadors per a cada dimensió suma 10. En aquest rànquing, a partir de la puntuació 5 podem considerar que l'indicador està aprovat.

La llista completa d'indicadors utilitzats i de la dimensió a la que pertanyen és la següent:

1. ACCES I MANTENIMENT AL TREBALL

- 1.1 Taxa d'ocupació
- 1.2 Taxa d'ocupació menors 25
- 1.3 Taxa d'atur
- 1.4 Taxa d'atur menors de 25
- 1.5 Taxa d'atur 55 i més anys
- 1.6 Percentatge atur molt llarga durada
- 1.7 Habitatges amb tots els actius desocupats
- 1.8 Trànsits de l'atur a l'ocupació
- 1.9 Permanència en l'atur

- 1.10 Trànsits de l'ocupació a l'atur
- 1.11 Desocupats que han treballat abans que fa 36 o més mesos que va deixar l'ocupació

2.CONDICIONS DE TREBALL

- 2.1 Salari
- 2.2 Pes salaris/PIB
- 2.3 Parcialitat
- 2.4 Temporalitat
- 2.5 Ocupats que fan formació no reglada
- 2.6 Rotació
- 2.7 Quota mercat ETT
- 2.8 C. Temporal <= 7 dies
- 2.9 Índex d'incidència accidents amb baixa
- 2.10 Índex d'incidència accidents mortals
- 2.11 Conciliacions col·lectives
- 2.12 Conciliacions Individuals
- 2.13 Treballadors afectats per ERO

3. PROTECCIÓ SOCIAL DESOCUPACIÓ

- 3.1 Taxa de cobertura prestació contributiva
- 3.2 Taxa de cobertura total (contributiva i subsidi)
- 3.3 Despesa mitjana per persona beneficiària

4. BRETXA DE GÈNERE

- 4.1 Diferència Dona-Home en la taxa d'ocupació
- 4.2 Diferència Dona-Home en contractació parcial
- 4.3 Diferència Dona-Home en la taxa d'atur

Les limitacions en la creació de l'IQTC principalment han estat les derivades en la selecció dels indicadors potencials a mesurar la qualitat del treball que estan disponibles, en funció de si hi havia informació estadística actualitzada i rigorosa dels diferents aspectes per a la seva construcció.

La UGT de Catalunya ha creat aquest índex pensant que recull un nombre d'indicadors suficientment ampli i que permet obtenir informació actualitzada sobre diferents aspectes de la qualitat del treball a Catalunya. Tot i així, entenem que aquest índex és un punt de partida sobre el que analitzar la qualitat del mercat laboral de Catalunya, que podria integrar altres punts de vista i altres indicadors, que les ponderacions dels diferents indicadors utilitzats en la creació d'aquest índex també podria haver estat diferent, qüestions que en els pròxims anys podem anar debatent per millorar aquest índex.

En definitiva, des de la UGT de Catalunya valorem l'IQTC com un bon indicador que, a més de permetre establir un rànquing sobre la millora o empitjorament de la situació del mercat laboral català en un període concret, també ens permet tenir una percepció de com ha evolucionat la qualitat del nostre mercat de treball, trobar els signes de recuperació o de precarització i albirar els elements que calen reforçar.

A continuació us presentem les quatre dimensions del nostre indicador.

1. Accés i manteniment al mercat de treball

Aquesta dimensió s'ha elaborat a partir d'onze indicadors que hem considerat que influeixen i expliquen la facilitat o dificultat de la població activa per accedir i mantenir el seu lloc de treball. Observem que el 2016 manté una posició intermitja en el període analitzat, però que respecte el 2006 ha empitjorat i ha baixat cinc posicions.

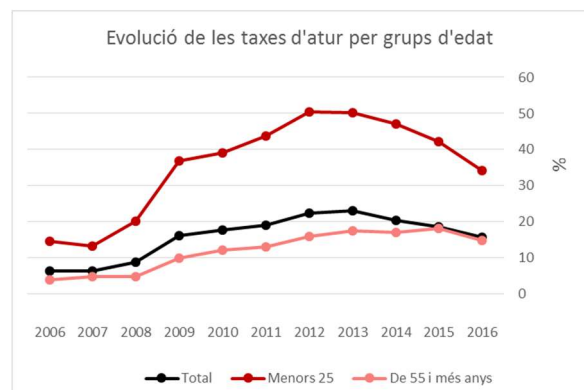
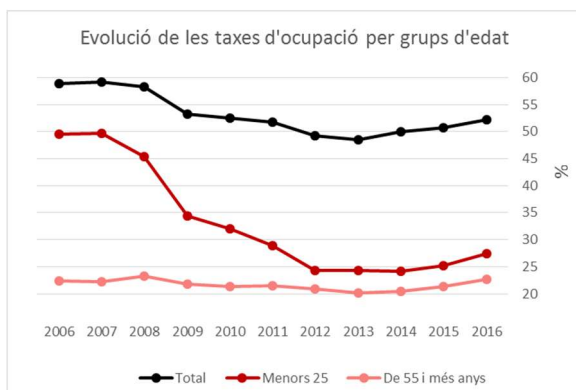
L'any 2013 és l'any situat en la darrera posició d'aquest rànquing, i és que aquesta dimensió ens mostra que les dificultats per accedir i mantenir-se al mercat de treball s'incrementava any rere any fins el 2013. S'ha de dir també, que els índexs pels anys 2011-2016 no varien gaire entre ells.

1. Accés i manteniment

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
2	1	3	4	5	6	10	11	9	8	7

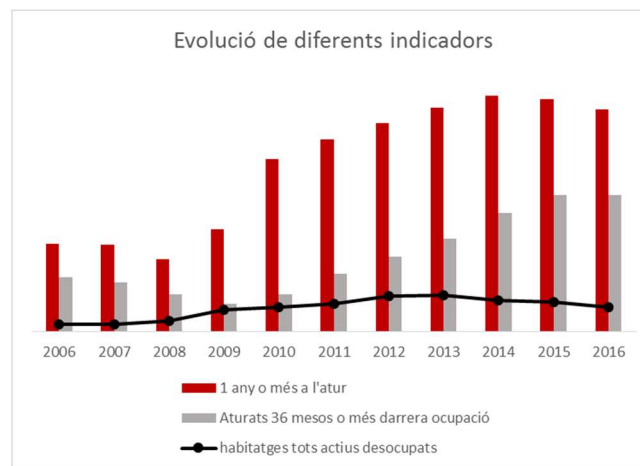
Per a entendre millor aquesta dimensió, expliquem a continuació com han evolucionat els diferents indicadors que componen aquest bloc:

- La forta destrucció de l'ocupació impulsada per la crisi econòmica s'ha traduït en una important caiguda de la taxa d'ocupació, especialment per al col·lectiu de menors de 25 anys (de 22 punts percentuals) i un increment molt intens de les taxes d'atur fins l'any 2013 (de 16,7 punts percentuals situant la taxa d'atur al 23%). Tot i que és cert que la reducció de l'ocupació ha sigut més intensa en els homes que en les dones, ja que els sectors fortament masculinitzats van ser els primers grans afectats per la davallada del mercat de treball, la taxa d'ocupació femenina sempre ha estat molt inferior a la masculina. Aquestes dades també ens indiquen que la crisi ha afectat més al grup d'edat més jove. Si bé la taxa d'atur, especialment el juvenil, comença a baixar a partir del 2013, aquest fet també l'hem de vincular més a un cert efecte desànim i baixada de població activa que no pas a una creació suficient d'ocupació.



Font: UGT de Catalunya a partir de l'EPA.

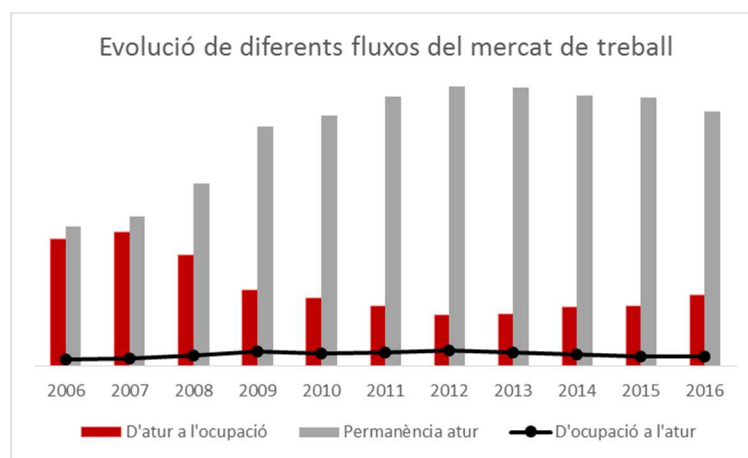
- No només la destrucció de llocs de treball sinó també les escasses perspectives de creació d'ocupació, han implantat amb força l'atur al nostre país. Any rere any s'ha incrementat el nombre de persones que porten un any o més a l'atur i el nombre de persones aturades que fa més de 3 anys que van tenir la seva darrera ocupació. El nombre d'habitatges en els que totes les persones actives es trobaven sense feina es va incrementar de 49.300 al 2006 fins a 272.800 al 2013. Al 2016, encara 186.800 habitatges tenen totes les persones actives desocupades. Sens dubte aquestes dades han impactat, com veurem més endavant, sobre el sistema de protecció de les persones en situació d'atur. Només cal relacionar aquestes dades amb les que facilita l'Enquesta de Condicions de Vida sobre la població en risc de pobresa: el percentatge de persones a l'atur en la composició de la població en risc de pobresa ha passat de representar el 3,9% al 2008 a compondre el 21% al 2016, en part perquè hi ha molta més persones en situació d'atur, però també per la insuficiència de les prestacions assistencials i a l'augment de persones a l'atur sense dret a rebre una prestació econòmica.



Font: UGT de Catalunya a partir de l'EPA.

- Observant els fluxos del mercat de treball, que ens permet comprendre millor quina és la mobilitat en el mercat laboral, comprovem una dinàmica negativa pel que fa al trànsit de l'atur a l'ocupació, o sigui, que veiem com cada vegada les persones que es troben a l'atur tenen més dificultats de sortir d'aquesta situació trobant una feina, amb la qual cosa cada vegada es va incrementant la

permanència de les persones desocupades a l'atur. Així, el percentatge de sortides de l'atur cap a l'ocupació ha passat del 33,8% al 19% entre els anys 2006 i 2016, i pel que fa a la permanència a l'atur s'ha incrementat del 37% al 68%. L'última estadística del següent gràfic l'hem de veure amb una consideració que ens podria fer pensar que el trànsit de l'ocupació a l'atur no és tan elevat com les altres dues estadístiques, i és que aquestes estadístiques estudien els fluxos d'un trimestre al següent i no ens permeten veure si hi ha hagut rotació laboral, però sí que aquestes persones ocupades que passen a l'atur és una situació provocada per la destrucció de llocs de treball.



Font: UGT de Catalunya a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

- Una qüestió que s'intueix amb aquestes dades és que l'evolució de la població activa també ha estat molt influenciada per les oscil·lacions del mercat laboral. I és que la població activa està en hores baixes des de l'any 2012 en que la població activa cau en més de 54.000 persones respecte l'any anterior. En total, hi ha unes 200.000 persones actives menys al 2016 respecte el 2011 i d'aquestes la gran majoria (el 90%) són homes. Tot i la caiguda de la població activa en la segona meitat del període analitzat, al 2016 encara hi ha unes 50.000 persones actives més respecte el 2006, però amb moviments segons el sexe i l'edat que cal comentar:
 - Cau l'activitat en els homes, però creix significativament en les dones. Però, la població activa incrementa en els col·lectius d'edat a partir dels 35 anys, especialment en les dones i, més concretament en les dones de més de 54 anys que en termes relatius augmenta la població activa en

més del 76%. Això és tant perquè hi ha més potencialitat en el col·lectiu de dones a assumir l'activitat (perquè hi ha més dones inactives que poden passar a ser actives), com perquè hi ha una part d'aquestes dones que en la crisi s'ha apuntat a l'activitat i a la recerca de feina per intentar d'aportar ingressos salarials perduts en la seva família.

- Cau l'activitat en els més joves, que en gran part es pot explicar per l'efecte esglaó de venir d'unes generacions actives del *baby boom* (és cert que la població activa del grup d'edat 25-34 anys es redueix entre el 2006-2016 en 355.000 persones, però és que la població potencialment activa d'aquest grup d'edat es redueix en 407.000 persones). Dit això, agafa més cruesa la gran davallada de l'ocupació i el gran augment de l'atur produïts durant aquests anys pel col·lectiu juvenil, que ens indiquen clarament les grans dificultats dels més joves per trobar una feina i mantenir-la.
- De tot això es pot deduir que la reducció de la població activa, i segurament també l'efecte desànim, ha influït directament sobre la reducció de la taxa d'atur dels dos últims anys, i que no hem d'entendre que ja hem superat la crisi laboral.

2. Condicions laborals

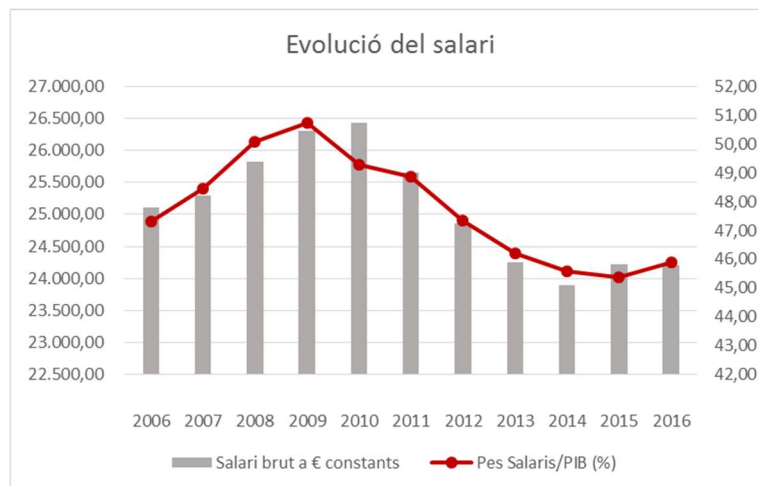
Aquesta dimensió és la que conté més indicadors de les quatre dimensions que s'inclouen en el nostre índex. S'ha construït a partir de tretze indicadors que permeten assenyalar diferents aspectes de les condicions laborals de les persones que treballen en el nostre mercat laboral, i van des del salari, a la temporalitat i parcialitat, sinistralitat i regulació de les relacions laborals.

Les condicions laborals han anat a pitjor, i clarament no podem parlar de recuperació en termes de qualitat de treball. La destrucció de l'ocupació, la caiguda dels salaris i els avenços que ha fet la precarització laboral agreujada per les dues reformes laborals han impactat negativament en la qualitat de les condicions laborals. Aquestes dades evidencien el retrocés en drets laborals que hem patit. L'any 2013 és l'any que recull les pitjors dades en condicions laborals, i tot i que a partir d'aquest any es remunten posicions, els últims quatre anys són els anys pitjor posicionats.

2. Condicions laborals										
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
6	2	1	4	3	5	7	11	10	8	9

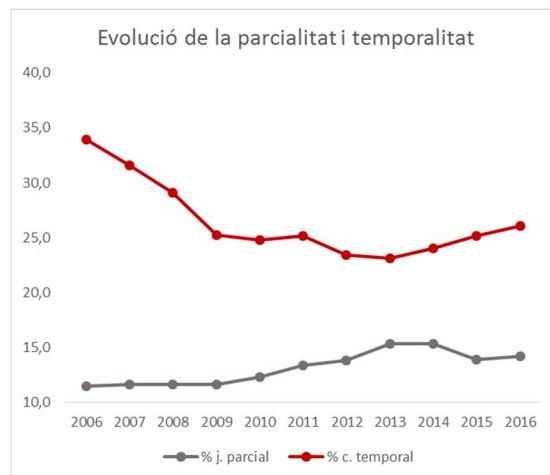
A continuació anem a revisar com han evolucionat els diferents indicadors que componen aquesta dimensió:

- Tot i que en la primera part del cicle observem que augmenta el salari brut mig, veiem també com del 2010 al 2014 es produeix una important caiguda d'aquest i que millora lleument en els últims dos anys. L'explicació és que la composició de l'ocupació ha variat significativament, així, en els primers anys de crisi van perdre l'ocupació aquells col·lectius en situació més precària, temporals i amb salaris més baixos, com els joves, persones en ocupacions de baixa qualificació, persones d'origen estranger i les que tenen menys d'un any d'antiguitat. És a dir, durant la fase inicial de la crisi es van destruir més llocs de treball de salaris baixos, i la població que continuava ocupada era la que ocupaven llocs de treball millor remunerats, fet que ha esbiaixat els salaris a l'alça. Sota aquest argument el Banc d'Espanya va constatar que els salaris havien baixat més del que indicaven les estadístiques oficials. Aquest mateix organisme va indicar que a partir de l'any 2010 i fins el 2012 els salaris van començar a baixar el doble del que indicaven altres estadístiques oficials, fins a situar el descens acumulat dels salaris entorn al 5%. A continuació la fase de congelació salarial i d'ajust ha impedit la recuperació salarial, i si profunditzem més en aquesta dada, comprovarem que la rebaixa salarial va ser més intensa en els salaris més baixos i que fins i tot els salaris més alts van continuar pujant.
- A conseqüència del que acabem d'explicar, el pes dels salaris en la riquesa nacional també han caigut des de l'any 2009, només l'any 2016 mostra més que una millora un manteniment de la participació en el PIB respecte l'any anterior. Així comprovem que l'evolució negativa dels salaris ha afavorit una major desigualtat entre les rendes de treball i les rendes de capital, en la que ha sortit guanyant aquestes últimes.



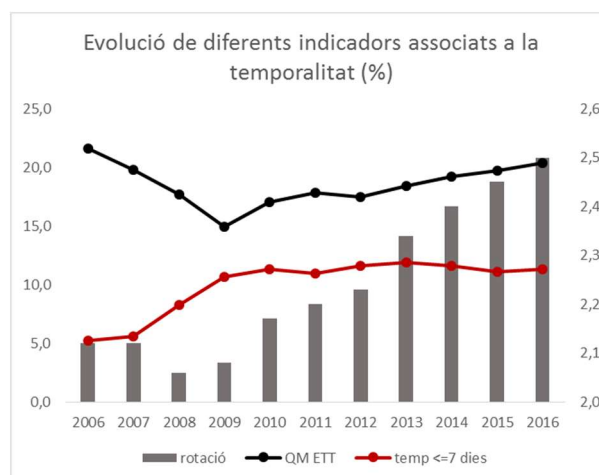
Font: UGT de Catalunya a partir de dades de l'INE.

- Com hem dit abans, amb la crisi els primers en sortir del mercat de treball van ser les persones amb contracte temporal, així que la temporalitat millora però no per un augment de la contractació nova indefinida, sinó per una destrucció brutal de les persones amb contracte temporal. Així que tot i que aquest indicador juga de manera positiva en la construcció d'aquest índex hem de contemplar també els seus components perversos. Tot i així, temporalitat i mercat de treball català van de la mà des de la introducció al 1984 del contracte temporal de foment de l'ocupació, i l'augment de l'ocupació dels darrers anys es presenta també acompanyat de l'augment de la contractació temporal. La vinculació de la temporalitat, els contractes de curta durada i l'atur la podem observar plenament a partir d'un informe de l'Observatori del Treball i Model Productiu sobre la Durada de la demanda de les sortides de l'atur registrat, on s'indica que durant la crisi ha crescut el percentatge de persones que surten de l'atur registrat per col·locació i que es tornen a trobar aturades en algun dels sis mesos següents a la sortida durant la crisi, passant del 25,4% el 2007 al 43,9% el 2013, el 2016 mantenia en nivells de 2013.
- Un element nou que sembla consolidar-se en el nostre mercat de treball és la parcialitat, i que en molts casos és una parcialitat involuntària (segons dades a nivell de l'Estat Espanyol la parcialitat involuntària va augmentar del 32,7% al 61% entre el 2006 i el 2016). I és que la reforma laboral ha estat molt definitiva en aquest punt impulsant la jornada parcial amb la realització d'hores complementàries



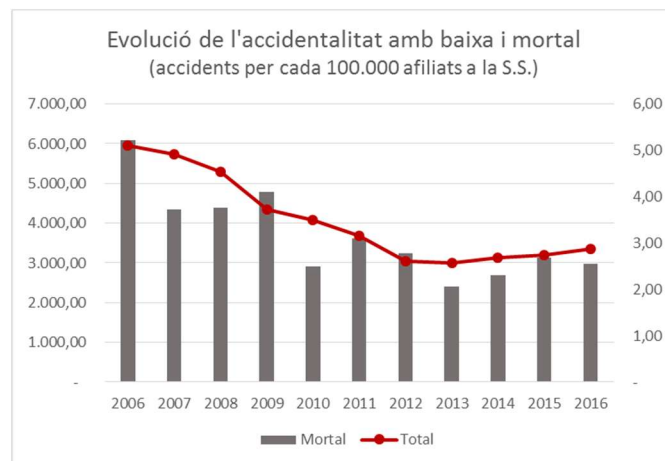
Font: UGT de Catalunya a partir de dades de l'INE.

- Hem integrat tres indicadors més que profunditzen en la temporalitat del mercat de treball. Un és la rotació laboral (nombre de contractes de mitjana per persona) amb línia ascendent des de l'any 2008 (de 2,1 contractes fins a 2,5). Un altre és la contractació temporal de durada inferior o igual a 7 dies, modalitat contractual que es va incrementar significativament entre els anys 2008 i 2010 per mantenir el seu pes en la contractació temporal generada. I per últim la quota de mercat de les empreses de treball temporal, quota que va baixar amb la caiguda de la contractació dels primers anys de crisi, però des del 2012 les ETT han anat guanyant quota de mercat fins assolir el 20,4% al 2016, només cal que recordem que la reforma laboral del 2012 va ampliar el camp d'actuació de les empreses de treball temporal com a agències de col·locació.



Font: UGT de Catalunya a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu i del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

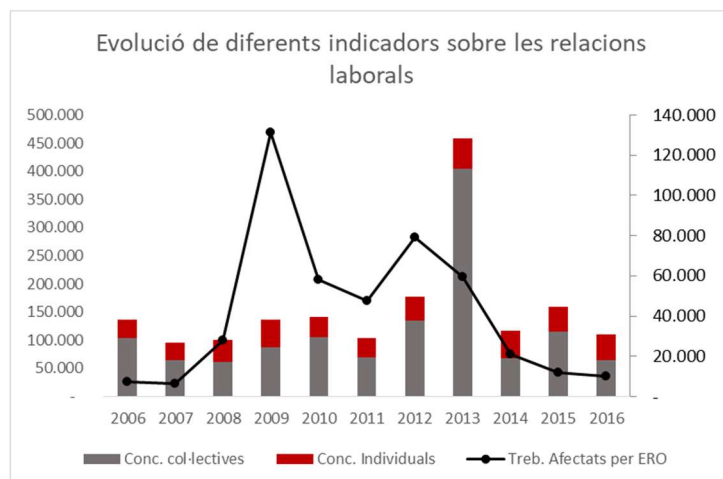
- La caiguda de l'ocupació també va suposar una evolució positiva de l'índex d'accidentalitat, i és que a Catalunya la sinistralitat es mostra molt dependent del cicle econòmic, baixa en anys de crisi i augmenta amb la recuperació econòmica. Tot i que l'evolució l'hem de valorar quantitativament com a positiva, hem de reflexionar sobre què s'amaga al darrere, i és que la tendència a l'alça dels accidents en moments de recuperació ens demostra el deteriorament del sistema preventiu laboral a conseqüència de la crisi econòmica, utilitzada per les empreses per amagar a seva manca d'inversions en temes de prevenció, i de les reformes laborals que han afeblit la negociació col·lectiva i ha potenciat la subcontractació i el treball precari. Pel que fa a l'accidentalitat mortal, aquesta no ha seguit un patró, ha presentat caigudes i augments alternatius, tot i que també es pot visualitzar una tendència positiva. Per finalitzar l'explicació d'aquest punt cal també puntualitzar que alguna cosa s'ha de millorar per tal que la recuperació de llocs de treball no vagi acompanyada d'increments de la sinistralitat, i que l'aflorament de l'accidentalitat que sembla albirar-se en els últims anys segurament té molt a veure amb el deteriorament de les condicions de treball i de l'activitat preventiva dels darrers anys.



Font: UGT de Catalunya a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu

- Per últim, hem recollit dades sobre els treballadors afectats per conciliacions col·lectives i individuals i per expedients de regulació d'ocupació. S'entén per

conciliació l'intent obligatori d'avenença entre els interessos en conflicte de treballadors i d'empreses amb la intervenció de l'Administració en matèria derivada del contracte de treball i de la interpretació de les normes que regulen les relacions laborals, amb l'objectiu d'arribar a un acord entre les parts en conflicte per tal d'evitar les demandes davant dels jutjats socials. En el període analitzat trobem diferents puntes de conflictivitat entre els anys 2009-2015, pel que fa als expedients de regulació d'ocupació, l'any 2009 l'any és el que a més persones treballadores va afectar, un problema que va continuar colpejant fins l'any 2013. I l'any 2013 és l'any amb més intents de conciliacions, intents perquè només el 3,5% de les conciliacions col·lectives que es van realitzar van arribar a acord (en el cas de les conciliacions individuals aquest percentatge puja al 47,9%).



Font: UGT de Catalunya a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu

3. Protecció social de la desocupació

Les últimes dues dimensions que ens resten per explicar són les que menys indicadors contenen, tres cadascuna. En el cas de la protecció social de la desocupació s'han valorat la taxa de cobertura total de la prestació per desocupació (contributiva i subsidis), la taxa de cobertura de la prestació contributiva, i la despesa mitjana per persona beneficiària d'una prestació per desocupació (ja sigui contributiva o assistencial).

Observant el rànquing comprovarem que el sistema de protecció per desocupació va aguantar els primers embats de la crisi, però, finalment, la precarització del mercat de treball i la destrucció d'ocupació estable ha fet disminuir el nombre de llocs de treball protegits i augmentar accentuadament el nombre de persones a l'atur. I davant l'increment de persones beneficiàries de prestacions per desocupació, que evidentment fa augmentar de manera considerable la despesa en aquest àmbit, es van dirigir més esforços en la reducció de la despesa que en assegurar una protecció adequada a les persones que es troben a l'atur, esforços contemplat en tota una sèrie de modificacions normatives dirigides a endurir els requisits d'accés a les prestacions assistencials:

- es va eliminar, per a nous sol·licitants, el subsidi especial per a majors de 45 anys que esgotaven la seva prestació contributiva
- es va dificultar l'accés a la Renda Activa d'Inserció
- es va passar a computar els ingressos de tota la unitat familiar per accedir a qualsevol subsidi
- en cas d'accedir al subsidi després de la pèrdua d'un treball a temps parcial, la quantia del subsidi (426€) es percebrà en proporció a les hores prèviament treballades en el darrer contracte
- es van endurir les condicions per accedir als subsidi de 52 anys: elevat l'edat de les persones beneficiàries de 52 als 55 anys, es va limitar el temps durant el que es pot gaudir d'aquesta protecció (obligades a jubilar-se anticipadament als 61 anys o quan compleixin tots els requisits per a la jubilació), i reduint la cotització per jubilació del subsidi de majors de 55 anys al 100% de la base mínima de cotització (del 125% anterior).

Així, des de l'any 2010 s'han anat perdent posicions respecte a la protecció social per desocupació, i l'any 2016 acaba en penúltima posició

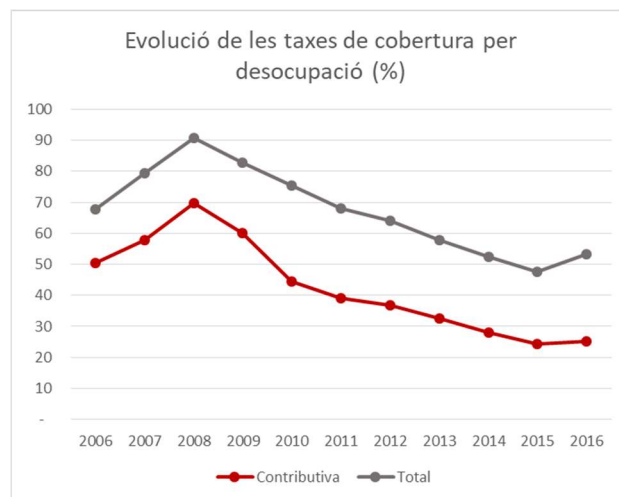
Com no hem pogut disposar dades per tots els anys del període que estudiem, no les hem incorporat, però ens sembla molt pertinent aportar la següent informació estadística relacionada amb el risc de pobresa de les persones a l'atur: entre el 2008 i el 2016 ha augmentat molt significativament el percentatge de persones a l'atur en la composició de la població en risc de pobresa, passant a representar del 3,9% al 21% del total de la població catalana en risc de pobresa. Segurament en part a que al 2016 hi ha molta més persones a l'atur, però també per la insuficiència de les prestacions ja que

quan s'esgota la prestació contributiva, en el millor dels casos es passa a cobrar un subsidi de 426 euros o una altra prestació assistencial d'anàloga quantia, i en el pitjor, es deixa de percebre ingressos.

3. Protecció social										
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
4	3	1	2	5	6	7	8	9	11	10

Comentant ara ja els indicadors inclosos en aquesta dimensió, es pot observar el següent:

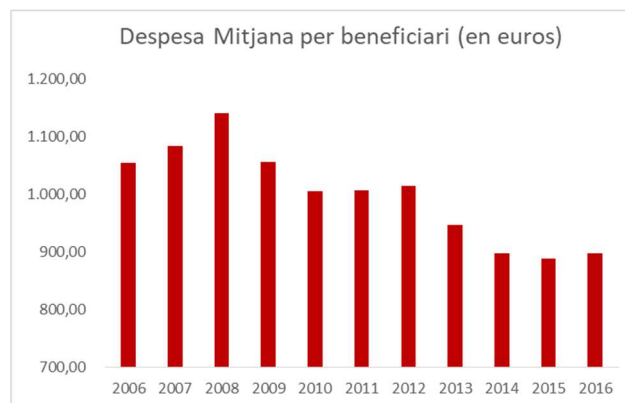
- A més de la reducció continuada de la taxa de cobertura, tant la total com la contributiva, de la protecció per desocupació, presenciem un traspàs de persones que reben una prestació contributiva cap a l'assistencial. Cal dir, en la gràfica següent no s'observa, que tot i que la taxa de cobertura comença a baixar a partir del 2009, el nombre total de persones que rebien algun tipus de prestació no va parar d'augmentar fins el 2010 i que al 2016 encara hi ha unes 83.500 persones més rebent una prestació per desocupació que al 2006.



Font: UGT de Catalunya a partir de dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

- Si el nombre de persones beneficiàries augmentava intensament fins el 2010 i els anys següents tot i reduir-se la població beneficiària continuava sent molt superior que al 2006, s'esperaria que la despesa s'incrementés també

significativament. Però, el resultat és que amb un major nombre de persones que reben algun tipus de prestació, la despesa mitjana per persona beneficiària s'ha anat reduint, ja que la quantia del subsidi (426€) és molt més menor a la prestació contributiva mitjana. I és que la despesa mitjana per persona beneficiària és 157,2 euros inferior al 2016 respecte al 2006 i de 242,5€ respecte el 2008 (any en què la despesa va ser major).



Font: UGT de Catalunya a partir de dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal.

4. Bretxa de gènere

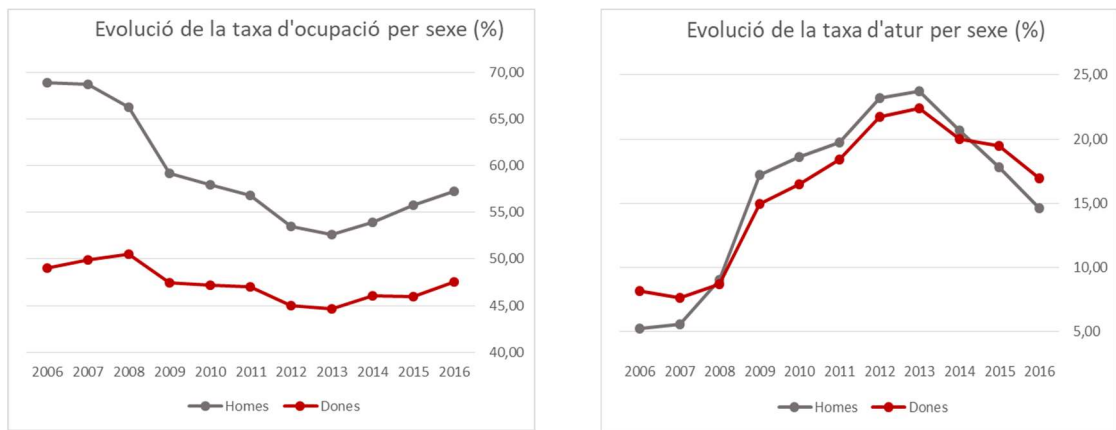
L'última dimensió que hem considerat interessant per incorporar en la construcció del nostre indicador és el de la bretxa de gènere. Primer cal avisar que no hem incorporat la bretxa salarial per no disposar dades per a tot el període, però hem de valorar molt negativament que a l'any 2014 aquesta desigualtat encara se situï en el 25,9%. Al respecte hem de dir que la incorporació al mercat laboral de les dones joves ja es produeix en desigualtat respecte als homes joves i, a més, el salari de les dones s'estanca a partir del moment en que la seva edat coincideix amb l'edat reproductiva i de necessitats de conciliació.

Tampoc hem de perdre de vista que amb aquesta dimensió estem analitzant la presència major o menor al llarg d'un període d'un problema existent en el nostre mercat de treball que hem de valorar com a molt negatiu. Dit això, en aquesta dimensió avaluem la bretxa entre dones i homes en la taxa d'ocupació, taxa d'atur i ús de la jornada parcial.

La major cruesa dels primers anys de crisi cap els homes i un intent per part de les dones de pal·liar els efectes negatius de la crisi a les unitats familiars incorporant-se al mercat de treball, ha influït en una evolució positiva de la bretxa de gènere al llarg del període que analitzem. Aquestes dades ens poden donar una visió positiva o al menys, no tan negativa, del que han estat els efectes de la crisi sobre les dones. En canvi, si ens aproximem a la realitat de les dones treballadores de manera més precisa, podrem observar que les desigualtats dins el mercat laboral continuen estant tant presents com abans de la irrupció de la crisi.

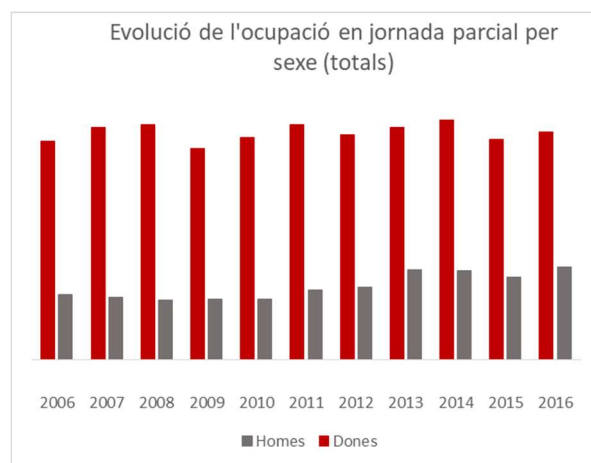
4. Bretxa de gènere										
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
11	10	9	7	8	6	3	1	2	5	4

- La crisi ha expulsat molts homes del mercat laboral, fent aflorar al mercat de treball remunerat mà d'obra femenina. En quant a les persones ocupades, als primers anys de crisi es van destruir molts més llocs de treball ocupats tradicionalment per homes. La segregació del mercat laboral i la concentració de mà d'obra en determinats sectors que van ser els més afectats en un primer moment per la crisi, van fer caure la taxa d'ocupació masculina. Mentrestant, la taxa d'ocupació femenina, que durant els anys de bonança econòmica va mantenir una trajectòria ascendent fins arribar al 50,5% al 2008, cau amb la crisi i es situa el 2012 al 45%.
- A partir del 2008, any en què apareixen els primers efectes de la crisi sobre el mercat laboral, per primera vegada la taxa d'atur masculina supera la femenina; no perquè millori la femenina, la taxa d'atur femenina també continua ascendent, sinó degut a la forta destrucció d'ocupació masculina. Així, del 2006 al 2013 a Catalunya, la taxa d'atur masculina passa d'un 5,4% a un 23,7% i la femenina d'un 8,14% a un 22,4%.



Font: UGT de Catalunya a partir de dades de l'IDESCAT.

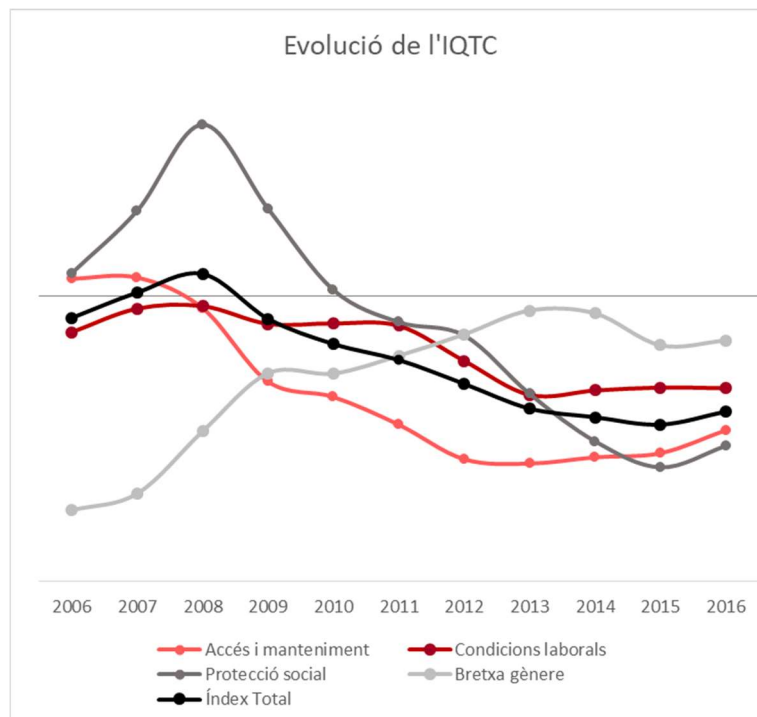
- La jornada parcial continua sent clarament femenina. Tot i així hem de dir que l'evolució de l'ocupació a temps parcial ha canviat. Si abans de la crisi no hi havia dubte del que l'ocupació a jornada parcial estava integrada bàsicament per dones, durant la crisi l'ocupació parcial que més ha crescut ha estat entre els homes. I és que els motius per dedicar-se a la jornada parcial també han canviat, i de passar a ser un tipus de jornada motivada per facilitar la conciliació de les responsabilitats familiars, únicament entre les dones, ara és la involuntarietat de treballar en jornada parcial i el no haver trobat un treball a temps complet. Ja s'ha indicat en la segona dimensió que la reforma laboral ha impulsat la jornada parcial amb la realització d'hores complementaries i que segons dades a nivell de l'Estat Espanyol la parcialitat involuntària va augmentar del 32,7% al 61% entre el 2006 i el 2016).



Font: UGT de Catalunya a partir de dades de l'IDESCAT.

Evolució i rànding de l'IQTC 2006-2016

Així doncs, l'Índex de Qualitat de Treball de Catalunya, elaborat per la UGT de Catalunya a partir de les quatre dimensions anteriors que hem anat desglossant, al llarg del període 2006-2016 presenta uns resultats negatius, i només presenta valors superiors a l'aprovat (5 punts sobre 10) en només dos anys, pel 2007 i 2008. A més, hem de dir que els indicadors que componen aquest índex, ens mostren clarament que la qualitat del mercat de treball ha anat empitjorant al llarg dels anys.



Sens dubte, les reformes laborals han empitjorat les condicions de treball i, a més, han provocat que les càrregues dels ajustos duts a terme, hagin de ser assumides per les persones treballadores. Aquest fet dificultarà que la recuperació econòmica reverteixi millores qualitatives en el mercat de treball.

Però, hem de dir també, que les reformes laborals el que han fet és agreujar un problema que ja arrossegava el nostre mercat de treball, doncs la precarietat ja estava instaurada en el nostre mercat laboral.

L'any 2016 es troba entre els tres pitjors anys en termes de qualitat de treball. L'elevada temporalitat i rotació en l'ocupació, l'augment de la subcontractació i de la quota de mercat de les ETT, amb els salaris més baixos que mai, un atur de llarga durada amb molt poques opcions d'ocupabilitat especialment amb l'augment de l'atur entre les persones de 55 anys i més, les dificultats de participació al mercat laboral de la població més jove i, per últim, un sistema de protecció de les persones en situació d'atur que els criminalitza enlloc d'empoderar-los; tots aquests són elements que caracteritzen l'actual mercat de treball català i que evidencien més la seva precarietat en front de la escassa qualitat, per no dir nul·la.

Índex de Qualitat del Treball de Catalunya										
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
3	2	1	4	5	6	7	8	10	11	9

Pel que hem anat veient a través dels indicadors que componen l'IQTC, hi ha un col·lectiu força significatiu de persones que treballen en el mercat de treball de Catalunya atrapats en un cercle viciós de precarietat, en una dinàmica de constants entrades i sortides de l'atur i l'ocupació, alternant feines de curta durada amb períodes a l'atur, amb desconeixement total de quins seran els seus ingressos anuals, ingressos que, a més, depenen en part d'una cobertura reduïda de les prestacions d'atur. I tot plegat afecta a les seves cotitzacions i a les seves futures pensions, però també al futur i productivitat d'un país que no crea ocupació de qualitat i rebaixa constantment el valor del seu capital humà.

La baixa qualitat del nostre mercat de treball es causa directa de la crisi? O ja hem de considerar la precarietat laboral com un element estructural d'aquest? Hem de dir que el debat sobre la precarietat del nostre mercat de treball ja estava obert des de molt abans de la crisi, però en una etapa expansiva del nostre mercat de treball semblaven deixar-se entreveure certes millores. L'arribada de la crisi ha suposat un cop brutal cap a les condicions laborals i ha suposat un increment significatiu de la vulnerabilitat social i econòmica de les persones treballadores, incrementant la incertesa sobre l'accés i manteniment al lloc de treball, reduint la protecció social mitjançant les prestacions socials, però també de les normes que regulen les relacions laborals, promovent unes

condicions laborals per sota d'on veníem i baixant els salaris i els ingressos de les famílies.

Conclusions

En definitiva, amb l'IQTC la UGT de Catalunya ha volgut analitzar com ha evolucionat el nostre mercat de treball, des d'abans que comencés la crisi fins ara, en tant al seu accés, condicions laborals, protecció social i bretxa de gènere, i hem de concloure que **en general, la situació de les persones treballadores ha empitjorat.**

Resumint, hem pogut constatar que:

- Referent a la dimensió de *l'Accés i manteniment al mercat de treball*:
 - El col·lectiu de joves és el que surt més malparat i el més afectat per l'atur
 - El risc de pobresa augmenta, passant de ser en el 2008 del 3.9% al 21% en el 2016
 - Augmenta la dificultat en el trànsit de l'atur a l'ocupació, sent del 33.8% en el 2006 i reduint-se al 19% en el 2016
 - Augmenta la població activa del col·lectiu de dones, especialment el de >54 anys
 - Hi ha una reducció generalitzada de població activa per l'efecte desànim. Augmenta la taxa d'atur.
- Referent a la dimensió de les *Condicions laborals*:
 - El salari mig brut disminueix a partir de 2014
 - De 2010 a 2014 els salaris baixos cauen exponencialment
 - Des de 2012 es detecta una congelació salarial, però els sous més alts, van continuant pujant
 - La riquesa nacional ha caigut des de 2009
 - Es produeix una desigualtat entre rendes del treball i les rendes del capital, on han guanyat aquestes últimes

- Augmenta el percentatge de persones que es col·loquen però es tornen a trobar en situació de desocupació en algun dels sis mesos següents.
 - La parcialitat involuntària es consolida en el mercat de treball, gràcies a la reforma laboral que impulsa la jornada parcial amb realització d'hores complementàries
 - La rotació laboral, la contractació laboral inferior a set dies i la quota de mercat de les Empreses de treball temporal, augmenten clarament
 - Amb la crisi, la sinistralitat baixa (clarament per la disminució de persones contractades) però actualment augmenta per la manca d'inversió i afebliment de la negociació col·lectiva.
 - Augmenten clarament els ERO's des de 2009 a 2013
 - Pel que fa a les conciliacions individuals i col·lectives, l'any 2013 va ser l'any que es van produir més intents, arribant a un 3.5% col·lectives i un 47.9% individuals
- Referent a la dimensió de la *Protecció social per desocupació*:
- Hi ha hagut grans reduccions en l'accés a les prestacions
 - Ha augmentat el nombre de persones que està a l'atur, però en canvi, la quantia de les prestacions ha disminuït
 - Hi ha hagut una reducció continuada de la taxa de cobertura
 - La població beneficiària de prestacions és superior que al 2006, però la despesa mitjana per persona beneficiària és inferior
- Referent a la dimensió de la *Bretxa de gènere*:
- Tot i l'evolució positiva que presenta aquesta dimensió en el període analitzat, la bretxa de gènere és un problema que persisteix amb força en el nostre mercat de treball.
 - La bretxa salarial ja es produeix en la incorporació al mercat de treball de la dona jove, respecte l'home jove.
 - La jornada parcial continua sent clarament femenina. Tot i així, durant la crisi, l'ocupació parcial que més ha crescut ha estat la masculina.
 - Cal destacar la importància que té la involuntarietat en el treball a temps parcial. És a dir, ara no s'escull la parcialitat, sinó que s'ha d'agafar perquè no es té una altra opció

Pel que fa a les puntuacions obtingudes en els diferents indicadors que s'inclouen en les quatre dimensions estudiades de l'IQTC són les següents:

	Posició (1-11)
1. ACCÉS I MANTENIMENT AL TREBALL	7
1.1 Taxa d'ocupació	6
1.2 Taxa d'ocupació menors 25	7
1.3 Taxa d'atur	4
1.4 Taxa d'atur menors de 25	4
1.5 Taxa d'atur 55 i més anys	7
1.6 Percentatge atur molt llarga durada	10
1.7 Habitatges amb tots els actius desocupats	6
1.8 Trànsits de l'atur a l'ocupació	5
1.9 Permanència en l'atur	6
1.10 Trànsits de l'ocupació a l'atur	3
1.11 Desocupats que han treballat abans que fa 36 o més mesos que va deixar l'ocupació	10
2.CONDICIONS DE TREBALL	9
2.1 Salari	10
2.2 Pes salaris/PIB	9
2.3 Parcialitat	9
2.4 Temporalitat	8
2.5 Ocupats que fan formació no reglada	9
2.6 Rotació	11
2.7 Quota mercat ETT	10
2.8 C. Temporal <= 7 dies	8
2.9 Índex d'incidència accidents amb baixa	5
2.10 Índex d'incidència accidents mortals	4
2.11 Conciliacions col·lectives	3
2.12 Conciliacions Individuals	8
2.13 Treballadors afectats per ERO	3
3. PROTECCIÓ SOCIAL DESOCUPACIÓ	10
3.1 Taxa de cobertura prestació contributiva	10
3.2 Taxa de cobertura total (contributiva i subsidi)	9
3.3 Despesa mitjana per persona beneficiària	9
4. BRETXA DE GÈNERE	4
4.1 Diferència Dona-Home en la taxa d'ocupació	4
4.2 Diferència Dona-Home en contractació parcial	1
4.3 Diferència Dona-Home en la taxa d'atur	9

L'evolució anual de l'IQTC ha estat la següent:

	Accés i manteniment	Condicions laborals	Protecció social	Bretxa gènere	IQTC
2016	7	9	10	4	9
2015	8	8	11	5	11
2014	9	10	9	2	10
2013	11	11	8	1	8
2012	10	7	7	3	7
2011	6	5	6	6	6
2010	5	3	5	8	5
2009	4	4	2	7	4
2008	3	1	1	9	1
2007	1	2	3	10	2
2006	2	6	4	11	3

En general doncs, la centralitat que té el treball en el nostre modus vivendi ens evidencia que estem patint un retrocés del nivell de vida i del benestar de les persones que vivim a Catalunya i és per això, en un moment que s'està parlant de la quantitat de treball que es crea, hem de fer palesa la importància de la qualitat de l'ocupació que es genera i, per suposat, hem de garantir els drets laborals de les persones treballadores.

Per tot això, la UGT de Catalunya demanarà i treballarà per:

- 1. La derogació immediata de les darreres reformes laborals imposades.**
- 2. Continuar reclamant a les administracions totes aquelles mesures actives urgents que contribueixin a augmentar la qualitat de l'ocupació:**
 - ✓ Millora de la qualitat dels serveis públics d'ocupació
 - ✓ Destinar més recursos a les polítiques actives d'ocupació, especialment en la millora dels processos de qualificació professional de les persones treballadores
 - ✓ Combatre i perseguir el frau en la utilització de la contractació temporal amb conseqüències econòmiques dissuasives d'aquesta mala praxis
 - ✓ Garantir la cobertura social de les persones que ja han esgotat les prestacions per desocupació.

- ✓ Reformar el sistema fiscal per generar més ingressos públics i recobrar l'equilibri pressupostari: lluitar contra l'economia submergida i el frau fiscal, gravar les transaccions financeres internacionals, crear nous impostos sobre grans fortunes i eliminar els paradisos fiscals.
- 3. **Seguir promovent, recolzant i treballant per mesures i iniciatives com el Pacte Nacional per la Indústria**, que son generadores d'ocupació de qualitat
- 4. **Seguir dotant a les persones representants de la nostra organització a les empreses, els delegats i les delegades, de tots aquells recursos necessaris per a que els processos de negociacions col·lectives** contemplin el major nombre de mesures que elevin la qualitat de l'ocupació de les persones treballadores, tot augmentant el suport des de les estructures sindicals
- 5. **Seguir treballant institucionalment en els àmbits de relacions laborals, consensuadament amb els agents econòmics i administracions**, amb l'objectiu principal de que les condicions laborals de les persones treballadores es dignifiquin i augmentin la qualitat de l'ocupació. Així:
 - ✓ s'ha d'impulsar una política salarial que garanteixi la capacitat adquisitiva de les persones treballadores mitjançant l'augment salarial, i situar el salari mínim interprofessional fins el 60% del salari mig, tal com marca la Carta Social Europea, situant-lo en 1.000 euros
 - ✓ L'aplicació del conveni col·lectiu de sector a les persones treballadores contractades per empreses de serveis integrals per tal d'evitar "l'explotació laboral legal" de treballadors i treballadores
 - ✓ Fomentar la contractació indefinida amb ajudes finalistes per a la competitivitat, la investigació i el desenvolupament d'aquelles empreses que tinguin menys contractes temporals i contractin persones amb dificultats d'inserció.